

Mitä uutta hanketukien kautta maatalousyrittäjälle 2023-2027

Jaana Tuhkalainen, Pohjois-Savon ELY-keskus
19.4.2023

EU:n yhteinen maatalouspolitiikka ja Suomen CAP-suunnitelma

- Uudella kaudella korostuvat aktiivinen ruuantuotanto, ilmasto- ja ympäristöviisas maatalous ja uudistuva ja monipuolinen maaseutu. Monia aiemman kauden toimenpiteitä voi jatkaa myös uudessa CAP-suunnitelmassa.
- Maaseudun asukkaille, yrittäjille, viljelijöille ja yhteisöille uusi rahoituskausi merkitsee uusia mahdollisuuksia, mutta myös uusien käytäntöjen opettelemista. Maaseudun asukkaille se tarkoittaa yhteisöllisyyttä ja mahdollisuuksia asua, elää ja yrittää maaseudulla.
- Uudessa CAP-suunnitelmassa lisätään ilmasto- ja ympäristötoimien vaikuttavuutta ja varoja kiintiöidään näihin toimiin tavoitteiden toteuttamisen varmistamiseksi.

Pohjois-Savon alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2023–2027: Mahdollisuudet kasvavat maaseudulla

Pohjois-Savossa maaseudun kehittämistä ohjaa Pohjois-Savon alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2023–2027, joka on nimeltään Mahdollisuudet kasvavat maaseudulla. Kehittämissuunnitelman toimeenpanosta vastaa Pohjois-Savon ELY-keskus.

<https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/58193/Pohjois-Savon+maaseudun+alueellinen+kehitt%C3%A4missuunnitelma+2023-2027.pdf/164f0bd7-92e7-2357-2abb-c7b6bd0088da?t=1681362058676>

Pohjois-Savon maaseudun kehittämissuunnitelman strategiset painopisteet ovat:

1. kestävä ja kehittyvä ruokajärjestelmä
2. ympäristö ja ilmasto
3. elinvoimainen maaseutu

Hanketukien uudet mahdollisuudet

- Laatu järjestelmät
- Tuottajaorganisaatiot
- Viljelijäryhmähankkeet

Hanketukien yhteistyötoimet laatujärjestelmien ja tuottajaorganisaatioiden edistämiseen

Laatujärjestelmät

- EU:n laatujärjestelmiä ovat luonnonmukainen tuotanto sekä nimisuojarahjestelmä (maantieteellinen merkintä, alkuperänimitys sekä aito, perinteinen tuote) esim. Kalakukko, Karjalanpiirakka, Kitkan viisas.
- <https://yle.fi/a/3-12355193> *”Suonenjoen mansikka on ruokaviraston mielestä nimisuojarah arvoinen brändi – Euroopan komissio päättää asiasta viimeistään ensi vuonna”*
- Kansallisia laatujärjestelmiä toistaiseksi yksi – sikatiloille tarkoitettu Sikava-terveydenhuoltoon perustuva laatujärjestelmä.
- Suojattujen nimitysten järjestelmästä on hyötyä sekä yksittäisille tuottajille, suomalaiselle maatalous- ja elintarviketuotannolle että maaseudulle, sillä järjestelmä edistää mm. toimijoiden verkostoitumista keskenään. Hankkeilla edistetään ruokajärjestelmän kestävyttä, koska nimisuojarah tuotteiden erityisyys perustuu tyypillisesti alueelle sopeutuneisiin kasvilajeihin, eläinlajeihin ja tietotaitoon.
- Tuen osuus laatujärjestelmien edistämisen hankkeissa voi olla maksimissaan 70 %

Tuottajaorganisaatiot

- Tuottajaorganisaatio on tietyn maataloustuotteen tuottajien omasta aloitteestaan perustama yhteenliittymä. Toimenpiteessä aktivoidaan viljelijöitä osallistumaan yhteistyöhön ja tuottajaorganisaatiotoimintaan ja paikallisten markkinoiden toimintaan. Tuottajaorganisaation tavoitteena voi esimerkiksi olla auttaa jäseniä tuotannon suunnittelussa, markkinoinnissa tai viljelymenetelmien kehittämisessä.
- Tavoitteena on kehittää maatilojen kilpailukykyä ja tilojen nykyaikaistumista. Hankkeilla edistetään käytäntöön kytkeytyvää tutkimusta, tuotekehitystä, innovaatioiden valmistelua ja käyttöönottoa, laatua, logistiikkaa, kustannustehokkuutta sekä tehostetaan tuotantoprosesseja ja markkinoiden toimivuutta sekä digitaalisten ratkaisujen ja toimintamallien käyttöönottoa mm. lisäämällä asiantuntemusta, kansainvälistä ja yli sektorirajojen tapahtuvaa yhteistyötä.
- Tuottajaorganisaation hyväksymistä haetaan Ruokavirastosta.
- <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/elintarvikkeet/tuottaja--ja-toimialaorganisaatiot/>

Tuottajaorganisaation tukitasot

- Tukea tuottajaorganisaatioiden ja –ryhmien kokoamiseen ja toiminnan aktivointiin liittyviin kustannuksiin voidaan myöntää 50 - 100 % tukikelpoisista kustannuksista.
- Tuottajaryhmien, tuottajaorganisaatioiden tai toimialakohtaisten organisaatioiden perustamisen osalta 10 % vuotuisesta kaupan pidetystä tuotannosta ja enimmillään 100 000 euroa vuotta kohti.

Viljelijäryhmähankkeet

- Viljelijöiden kehittämisryhmään voi kuulua vähintään 3 - 10 viljelijää. Sisältää sekä yhteisiä että yrityskohtaisia kehittämistoimenpiteitä. Tavoitteena työnteon ja tuotannollisen yhteistyön kehittäminen.
- Tuen saajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.

Viljelijäryhmien tukitaso:

- Tuen osuus voi olla 50 - 100 % tukikelpoisista kustannuksista.

Valmisteluraha

- Yritys- ja viljelijäryhmähankkeen perustamiseen, yhteistyökumppaneiden etsimiseen ja hankesuunnitelman valmisteluun liittyviin kustannuksiin voidaan myöntää hakemuksen perusteella tukea kertakorvauksena, jonka suuruus on enintään 5000 euroa.
- Tuki voidaan myöntää valmistelurahan hakijalle, joka osoittaa sen tarpeellisuuden idean kehittelyyn ja kokoonjuoksemiseen. Valmisteluraha on tarkoitettu lyhyeen työskentelyyn ja sille tullaan asettamaan määräaika. Valmistelurahan tuloksena syntyy aiesopimus tai raportti, miksi idea ei toimikaan.

Viljelijäryhmähankkeet

Toteutetaan hanketukien yhteistyötoimenpiteissä:

- Yhteistyötoimet maatilojen kilpailukyvyn kehittämiseen ja tilojen nykyaikaistamiseen
- Yhteistyötoimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen
- Yhteistyötoimet luonnonvarojen kestävään hoitoon
- Yhteistyötoimenpiteet nuorten viljelijöiden ja yritystoiminnan edistämiseksi
- Yhteistyötoimet sosioekonomisen rakenteen kehittämiseksi

Lisäarvona on, että viljelijäryhmällä saavutetaan yhteistyön kautta sellaisia etua, jota ei saavutettaisi yksittäisillä tilakohtaisilla neuvonnoilla.

Maaseudun innovaatioryhmät –EIP

- EIP-hankkeita mahdollisuus toteuttaa myös *alueellisesti* 2023-2027
- Alueellisten hankkeiden päätöksenteko ao. ELY-keskuksessa; valtakunnalliset hankkeet keskitetty Hämeen ELY-keskukseen
- EIP -peruseriaatteet: Tavoitteena alkutuotannon kannattavuuden ja kestävyiden parantaminen kehittämällä tai ottamalla käyttöön tai tuomalla markkinoille uusia innovaatiota. Kehitystyö tapahtuu viljelijöiden (tai metsänomistajien) ja asiantuntijoiden (mm. tutkimus, neuvonta, yritykset) välisenä yhteistyönä. Hankkeen toteuttamisajaksi perustetaan maaseudun innovaatioryhmä, jossa vähintään 2 osapuolta (alkutuottajat/ sopiva asiantuntemus)

Maaseudun innovaatioryhmät –EIP

- Hankkeeseen voi liittyä erillinen investointi silloin, kun investointi on välttämätön EIP-ryhmässä kehitettävän innovaation toimivuuden varmistamiseksi. Tällöin investointiin on mahdollista saada max. 20 %-yksikköä normaalia korkeampi tukitaso

Tuensaajat:

- Tuensaaja voi olla julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö tai luonnollinen henkilö (maatalousyrittäjä, jolla on Y-tunnus)
- Alueellisissa EIP-hankkeissa tuki voidaan myöntää myös viljelijäryhmälle, silloin kun toiminta liittyy uuden innovaation kehittämiseen
- Maa- ja metsätalouselinkeinoa harjoittava luonnollinen henkilö voi olla maaseudun innovaatioryhmän jäsenenä, vaikka ei voi tuen hakijana.

Maaseudun innovaatioryhmät –EIP

EIP-hankkeen valmisteluraha:

- EIP-ryhmän perustamiseen, yhteistyökumppaneiden etsimiseen ja hankesuunnitelman valmisteluun liittyviin kustannuksiin voidaan myöntää valmistelutukea.
- Tuki voidaan myöntää, mikäli tuen hakijalla on aikomus toteuttaa EIP-hanke, jonka idea perustuu olemassa olevaan, käytännön tarpeeseen.
- Tuki enintään 5000 euroa, kertakorvauksena
- Varsinaisen EIP-hankkeen tukiprosentti 65-100 %

Kiitos!

maaseutu.fi

Euroopan unionin
rahoittama

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus